

DODEMANSVINGERS

Herbert De Paepe

DODEMANS VINGERS

THRILLER

2023

Beefcake Publishing

*Pendant que la marée monte
Et que chacun refait ses comptes
J'emène au creux de mon ombre
Des poussières de toi
Le vent les portera
Tout disparaîtra mais
Le vent nous portera*

Noir Désir, 'Le vent nous portera'

Gontrode

‘Altijd op een maanloze nacht, in het putje van de winter,’ sakkert Firmin Geirnaert. Op de tast vindt hij een doosje lucifers. Een wolk condensatie krioelt door het flakkerende licht van de vlam. Firmin schroeit zijn verkleumde vingertoppen wanneer hij de petroleumlamp ontsteekt. Hij vloekt binnensmonds, wikkelt een vuile sjaal om zijn hals en neemt zijn pet van de haak. Met de lamp in de hand zet hij zijn schouder tegen de klemmende deur. De ijzige vrieskou snijdt zijn adem af. Uit de stal aan de overkant klinkt klaaglijk geloei. Mankend steekt Firmin het erf over. Hij stopt halverwege, houdt zijn pet vast en legt zijn hoofd in zijn nek. Het is aardedonker. Op maanverlichte nachten kan Firmin in de verte het silhouet van de kerk van Gontrode ontwaren. Vannacht ziet hij enkel de met sterren bezaaide hemel en de blauwwitte veeg van de Melkweg. Hij schudt zijn hoofd, rilt van de kou en loopt verder naar de stal. Het geloei wordt luider. Hij steekt zijn petroleumlamp door de deur. De hoogzwangere koe ligt dampend van het zweet tussen de stobalen. Haar water is gebroken. Ze tilt haar kop op, waarin grote ogen in paniek rondtollen. Firmin grijpt de emmer naast de deur en vloekt. Stijf bevroren. Hij schopt er een paar keer tegen en kiepert het ijsblok naar buiten. Het glijdt meters ver over het erf. Hij gaat naar buiten en zet de emmer onder de pomp. De hendel knarst. Ook bevroren. Nog een vloek. Firmin laat de lamp staan en loopt terug naar de hoeve. Binnen vult hij de emmer met warm water. Hij hinkt naar buiten en blijft stokstijf staan. Een voor een verdwijnen de sterren, alsof iemand lichtjes dooft. Een dreigende, duistere aanwezigheid drukt op de hemel boven de boerderij. Het wordt nog donkerder dan het al was. Het loeien van de koe slaat over in angstig geschreeuw. De paarden in de andere stal hinniken briesend en stampen met hun hoeven. De honden blaffen en een kat loopt de petroleumlamp omver. Een ogenblik lang verlicht een brandende plas het erf en dan valt de totale duisternis. Alle sterren zijn weg. Boven Firmins hoofd roept een gedempte stem iets in het Duits. Alles wordt muisstil.

HEDEN

Dikkele

Ludo Verstraten is al vijftien jaar niet meer in Dikkele geweest, maar hij kent de holle wegen waar de taxi zich doorheen wurmt uit het hoofd. De Marokkaanse chauffeur stopt bij een splitsing en kijkt fronsend naar zijn gps.

‘Links,’ zegt Ludo.

‘Mijn gps zegt rechts.’

‘Je gps is hier niet opgegroeid.’

De chauffeur draait zijn stuur naar links. ‘U bent de klant, meneer.’ Hij geeft gas en rijdt verder.

Die jongen heeft niet het minste benul van wie ik ben, denkt Ludo. Gelukkig maar.

De wagen klimt uit het dal en rijdt langzaam tussen twee glooiende akkers door. Op regelmatige afstanden van elkaar staan tientallen spierwitte vogelverschrikkers. De lege armen van hun smetteloze hemden zwaaien radeloos naar een vlucht laag overvliegende kraaien. Ludo heeft de neiging om terug te zwaaien. Hij vermoedt dat deze geesten van de akker hem hartelijker zullen verwelkomen dan de inwoners van het dorp.

Het huis van zijn broer staat aan de andere kant van de dorpskern, maar Ludo heeft de taxi omgeleid. Een bioboerderij, dat is nieuw. Ourobouros, zoals de mythische slang die in haar eigen staart bijt. Hoe toepasselijk. Ludo voelt zichzelf ook zo. Hij heeft eigenhandig een derde van zijn leven verslonden, en dat smaakt bitter als slangengif.

‘Langzaam rijden,’ zegt Ludo. ‘Ik ben hier lang niet meer geweest. Ik wil eens rondkijken.’

‘Ik ben hier zelfs nog nooit geweest,’ antwoordt de Gentse Marokkaan laconiek.

Stapvoets rijdt de taxi de met kasseien geplaveide dorpsstraat in. Een handvol oude mannen op het terras van de enige herberg kijkt met argusogen naar de Mercedes met geblindeerde ruiten. Aan de overkant

waakt de kerk over een kerkhof vol scheefgezakte graven. Voorbij het huis met de vervallen brouwerij trekt het landschap weer open.

‘Daar is het,’ wijst Ludo. ‘Het alleenstaande huis naast het veld met de bloempotten.’

‘Ja hallo,’ zegt de chauffeur terwijl hij de wagen op de oprit parkeert. ‘Hoeveel bloempotten staan hier? Een miljoen?’

‘Zeg me liever hoeveel ik je moet. Hopelijk geen miljoen.’

De Marokkaan wijst op de meter. ‘Vijfenveertig euro en twintig cent. Een koopje.’

‘Hier is vijftig euro. Het wisselgeld is voor jou.’

‘Bedankt, meneer. En een bloemetje voor mijn lief, misschien? Je hebt er toch een miljoen.’

‘Die zijn niet van mij, vriend. De bloemist is mijn broer.’

Terwijl de taxichauffeur grinnikend wegrijdt, zet Ludo zijn rugzak naast het houten bord bij het huis. In verbleekte letters staat erop: ‘Plantenkwekerij Verstraten Leo’.

Zakopane

Langzaam rijdt de vrachtwagen met oplegger het park in. Op een dronkaard die zijn roes uitslaapt op een stadsbank na, is er nog niemand te bekennen. Het is een kristalheldere ochtend. De lucht geurt naar bergkruiden en de toppen zijn haarscherp afgetekend tegen de staalblauwe lucht.

Tadeusz Wisniewski springt uit de cabine en loodst vakkundig de truck door de smalle parkweg. Tadeusz is trots op zijn vrachtwagen en nog trotser op wat erin zit. De wanden zijn versierd met kleurrijke airbrushtekeningen en de motorkap is glimmend opgepoetst. Ze manoeuvreren naar de hun toegewezen plek en de chauffeur schakelt de motor uit. Tadeusz maakt er een erezaak van op elke kermis als eerste te arriveren. Die van Zakopane is zijn favoriet. Mooie locatie met niets dan blijde mensen op vakantie, met hun zakken vol geld dat mag rollen.

De chauffeur stapt uit en trekt zijn werkhandschoenen aan. Hij maakt de sloten los. De zijpanelen van het laadgedeelte plooiën open als een bloem. Een dozijn lichtblauwe karretjes wordt zichtbaar, netjes gesta-

peld en al even smetteloos als de truck zelf. Tadeusz is apetrots op zijn originele Musik-Express uit 1936. Hij kocht 'm in een pretpark niet ver van Leipzig, waar de oude attractie begon te vloeken met de moderne rollercoasters en meestal halfleeg ronddraaide. Tadeusz haalde de attractie helemaal uit elkaar en reed ermee naar Polen. In een hangar bij Poznan oliede en schilderde hij elk onderdeel. Een werk van liefde dat rendeert, want toen hij de Musik-Express voor het eerst opbouwde, op de paasfoor in Gdansk, werd het een instant succes. Zelfs zijn dochter die in België woont, was overgevlogen om de eerste rit mee te maken. Toen de sirene loeide en de satijnen kap over de karretjes plooidde, maakte hij van de duisternis gebruik om een traan van ontroering van zijn wang te vegen. Tadeusz is een gelukkig man, maar het feit dat zijn dochter in het buitenland woont, laat een leemte achter in zijn hart.

Dikkele

Een slank meisje in een kort jeansshortje komt op blote voeten op Ludo afgelopen.

'Jij bent Ludo!' roept ze verrukt uit in het Engels.

Tot zijn verbazing geeft ze hem op elke wang een klinkende klapzoen. Ze ruikt naar bier, sigaretten en parfum. Ze ziet er jonger uit dan hij had verwacht.

'Dan moet jij Katryna zijn.'

'Natuurlijk!' Ze grijpt zijn hand vast.

'Is mijn broer er?'

'Leo zit achteraan, in de serre. Kom maar mee!' Ze trekt hem in de richting van het huis.

'Wacht, mijn rugzak!'

'Laat maar staan, kom mee.'

Die heeft temperament, denkt Ludo. Ze lopen om het huis heen, waar naast het veld met bloempotten een lange, smalle serre staat. Naast de ingang liggen een aambeeld en een verroest karrenwiel.

'Leo! Ludo is hier!'

Achter in de serre is een geblokte kerel zakken kunstmest op een rek aan het laden. Hij veegt het zweet van zijn voorhoofd, gaat wijdbeens staan en drukt zijn dikke vuisten in zijn zij.

‘Ludo,’ zegt hij afgemeten.

Twee broers kunnen niet verschillender zijn van uiterlijk dan de broers Verstraten. Leo weegt honderddertig kilo. Onder zijn kale, ronde kop vechten twee kinnen voor wat zonlicht. Ludo, op zijn zeven-enveertigste vier jaar ouder dan zijn broer, is slank en draagt hippe couture. Zijn halfgrijze bos krullen danst op een gebronsd kwajongensgezicht. Een platina ringetje blinkt in zijn linkeroor. Op zijn gespierde bovenarmen prijken dure tatoeages.

‘Leo,’ grijnst Ludo. Aan de hand die hij uitsteekt naar zijn broer, draagt elke vinger een verschillende ring. Ze verdwijnen in Leo’s massieve klauw.

‘Komaan, jongens, geef mekaar toch een knuffel!’ schettert Katryna.

Leo laat Ludo’s hand vrij. ‘Ik denkt het niet.’

‘Pff, flauwerd.’ Ze geeft Leo een por op zijn behaarde bovenarm. ‘Wacht, ik heb wat.’ Ze trekt haar gsm uit haar short en scrolt. Een vinnig popnummer stuitert door de serre.

Leo rolt met zijn ogen. ‘Zet dat af, schatje. Kom.’

Ludo kijkt onwennig naar de punt van zijn schoenen. ‘The Physics of Love’ was de grootste hit van The Hornbills. Achttien jaar geleden alweer. Drie jaar vóór Lissabon een voortijdig einde maakte aan de steile carrière van de groep. Ludo Verstraten was songschrijver en leadzanger van wat toen veruit de populairste Belgische band was. The Hornbills hadden succes in heel Europa en haalden met ‘The Physics of Love’ zelfs de top tien van de Amerikaanse hitparade.

‘Zet dat af. Ik meen het.’

Haar gezicht betreft. Ze onderbreekt het liedje en stampt boos een lege emmer omver. ‘*Kurva!*’ vloekt ze, waarna ze wegloopt uit de serre.

‘Was dat nu nodig, Leo?’

‘Ik kan het niet aanhoren, en dat weet ze. Waar staat je bagage?’

‘Naast de brievenbus.’

‘Breng je spullen naar de flat boven de garage. De sleutel zit op de deur.’ Leo neemt een zak kunstmest en begint het rek verder vol te la-

den. Zonder zijn broer aan te kijken, voegt hij eraan toe: 'Eén maand, Ludo. Geen dag langer.'

'Leo.'

'Wat?'

'Leo, kijk me aan, alsjeblieft.'

Zuchtend draait Leo zich om. 'Wat is er?'

'Waarom ben je me geen enkele keer komen bezoeken?'

Een ogenblik stilte. 'Ik hou niet van Portugal. Te warm.'

Die zit, denkt Ludo. Dan komt dan van een man die veertien uur per dag hard labeur verricht in een serre waar de temperatuur tegen de veertig graden aanloopt. Zonder nog een woord te zeggen, loopt hij naar buiten.

Zakopane

Als een mes door warme boter, denkt Tadeusz terwijl hij tevreden de rondtollende wagentjes volgt met zijn ogen. Nu de kap erover is, lijkt de Musik-Express op een rups die sierlijk over de rails glijdt. De attractie is piekfijn getuned. Als de karretjes over de heuvels denderen, gebeurt dat zonder schokken, en de ledlichtjes dansen perfect mee met de muziek. De kap gaat eraf. Tadeusz wacht tot het enige bezette karretje voorbijrijdt en springt behendig op de loopplank.

'En? Wat vind je van de proefrit?'

De overdadig beschilderde vrouw in het wagentje is de zestig voorbij. Iedere Poolse kermisklant kent haar. Na een carrière in het circus begon ze de kermissen af te reizen met de meest bizarre attracties. De laatste keer dat ze samen op de foor stonden, in Warschau, is Tadeusz naar haar meest beruchte spektakel gaan kijken, waarbij ze live tussen het publiek de klauwen van een Siberische tijger knalrood lakte. Het was een stokoud beest, dat zes weken later overleed.

'Geweldig, Tadeusz. Hij schokt helemaal niet. Het voelt als een bootje dat op en neer deint op de golven.'

Ter hoogte van de besturingscabine springt Tadeusz van de rups. 'Ook eens achteruit proberen?'

'Waarom niet!'

Terwijl Tadeusz de knop omdraait en de Musik-Express achterstevoren begint te draaien, vraagt hij zich af of de nieuwe attractie van Madame Maryska het even goed zal doen als de stunt met de tijger. Ze heeft twee fretkatten uit Madagaskar op de kop getikt, anderhalve meter lange, slanke roofdieren. Spectaculaire beesten die geen Pool ooit in het echt heeft gezien, maar ze zijn voortdurend verkouden en nauwelijks te temmen. Qua spektakel viel er weinig meer te bedenken dan een konijn los te laten op een net dat iets te hoog boven de fretkatten is gespannen. De hongerige beesten springen en klauwen naar het konijn, dat in paniek op en neer wipt. Wie een kaartje koopt voor dit bedenklijke spektakel, krijgt drie minuten kijktijd. Langer kijken, is bijbetalen. Vroeg of laat blijft een klauw van een fretkat in het net haken en krijgen ze het konijn te pakken, dat onder wild gejoel van dronken toeschouwers wordt verscheurd.

‘Ben je niet bang dat je last zal krijgen met de dierenbescherming?’ vraagt Tadeusz wanneer Maryska uit de rups stapt. Hij schenkt haar een glaasje wodka uit.

Ze haalt haar schouders op, zet haar knalrood gestifte lippen aan het glaasje en antwoordt: ‘Meer dan driekwart van de bezoekers betaalt bij. De helft meer dan één keer. Denk je dat ze dat zouden doen als ik een gestroopt konijn in het net zou gooien?’

Hij knikt. ‘Je hebt een punt.’

Ze drinken. Tadeusz ademt diep de zuivere berglucht in. Het park is al voor meer dan de helft gevuld met kermisattracties in opbouw. Hij kent alle foorkramers bij naam en toenaam. Hij doet dit al sinds zijn veertiende.

Maryska drinkt haar glas leeg en staat op. ‘Ik ga de stad in. Ik heb nieuwe visnetten nodig.’

‘Geen probleem in Zakopane,’ zegt Tadeusz. ‘Veel mensen komen hier om te vissen.’

‘Maar niet op konijnen.’

‘Nee, daar hebben we Madame Maryska voor nodig.’

Lachend nemen ze afscheid. Tadeusz gaat de besturingscabine binnen en haalt een hendel over. De kap klappt over de stilstaande wagentjes, als een vleermuis die haar vleugels over haar jongen vouwt om ze

te beschermen tegen roofvogels. Hij schakelt de verlichting uit, steekt de sleutelbos in zijn zak en stapt van het houten plateau. Hij zet een paar passen, draait zich om en kijkt tevreden naar zijn attractie. De Musik-Express is prachtig. Dan trilt zijn gsm. Het is Katryna.

Dikkele

Katryna zit met opgetrokken benen op haar bed in de logeerkamer. Ze gebruikt steeds vaker het eenpersoonsbed. Het grote bed in de slaapkamer is gerieflijker, maar Leo snurkt als een varken, zeker als hij een glas opheeft. Stap voor stap heeft ze de logeerkamer ingericht als haar eigen stukje Polen in Dikkele. Aan de muren hangen posters van Poolse popsterren. Op haar nachtkastje staat de matroesjka van haar grootmoeder. In de lade liggen drie sloffen Poolse sigaretten. En in de hoek bij het raam staat haar dierbaarste bezit: een met goudverf beschilderd paardenhoofd van de carrousel waarmee haar vader jarenlang de kermis heeft rondgereisd. Ze neemt een haal van haar sigaret, blaast een rookwolk naar het plafond en drukt de peuk uit in de asbak naast haar op de matras. Papa houdt er niet van als ze rookt.

‘Papa?’

Ze hoort zijn stem. Hij is ergens buiten. Vast op de kermis.

‘Zet je camera aan, papa. Gewoon je vinger tegen dat kleine cameraatje op het scherm houden. Nee, dit is de lens. Zoek een tekening van een camera...’

Het lachende gezicht van haar vader verschijnt.

‘Ik zie je, papa. Kan je mij zien?’

‘Dag, Katryna, mijn konijntje. Je ziet er schitterend uit.’

‘Waar ben je, papa?’

Tadeusz draait zich om. Achter hem ziet ze de Musik-Express. ‘Hij staat opgetuigd. Is hij niet magnifiek?’

Katryna glimlacht. Ze weet hoe trots haar vader is op zijn attractie. ‘Magnifiek, papa. Is het koud in Zakopane?’

‘Helemaal niet, konijntje.’ Hij knipoogt. ‘Je bent onze vakantie hier nog niet vergeten, hé?’

‘Met mama.’

‘Met mama. En jij was nog een huppelmeisje met twee staartjes.’

Met mama... Die was toen al aan de drank, maar wist het grotendeels verborgen te houden voor haar dochter. Een grote zonnebril verborg de donkerblauwe wallen onder haar ogen en ze vrat de hele dag door pepermuntjes om haar drankadem te camoufleren. Eten deed ze toen al bijna niet meer. Tadeusz heeft haar neergang vaak vergeleken met een roetsjbaan. Zodra de afdaling is begonnen, valt het wagentje niet meer af te remmen en kan je alleen maar hopen dat het niet van de rails vliegt.

‘Toen was het wel koud, papa.’

‘Dat zijn de bergen, konijntje. Hier kan het weer altijd omslaan, zelfs midden in de zomer.’

‘Staan die mooie houten huizen er nog, papa?’

‘Zeker.’

Een paar seconden stilte.

‘Hoe gaat het met jou, konijntje?’

‘Gewoon.’ Ze kijkt even opzij en bijt op haar onderlip. ‘Leo’s broer is toegekomen.’

‘Ah. En?’

‘Hij is vriendelijk, maar Leo doet bot tegen hem.’

‘Pas toch maar op, konijntje. Je weet wat hij heeft gedaan.’

Haar gezicht bewolkt. ‘Begin jij ook al?’

‘Is het niet waar misschien?’

‘Papa, dat is vijftien jaar geleden. Toen ik nog je kleine huppelmeisje was.’

‘Dat ben je nog altijd, konijntje. Dat weet je. Wanneer zie ik je nog een keer?’

‘Wanneer je maar wil, papa. Kom me eens opzoeken in België.’

‘En de Musik-Express dan?’

‘En ik dan? Nog een goeie kermis, papa.’

Abrupt verbreekt Katryna de verbinding. Ze schudt een sigaret uit het pakje, geeft zichzelf vuur en trekt de rook zo diep in dat haar longen branden.

Na al die jaren op een paar vierkante meter vindt Ludo de studioflat boven zijn broers garage bepaald luxueus. Tussen de kitchenette en de fauteuil staat een ronde eettafel voor vier. Achter een muurtje, waaruit zwart geschilderde steunbalken vertrekken die het dakgewelf dragen, staat een tweepersoonsbed. Twee marmeren treden leiden naar een ruime badkamer met ligbad, toilet en wastafel. Alles is duur, nieuw en van topkwaliteit. Leo is van plan om de flat te verhuren aan fietstoeristen, maar hij heeft nog geen tijd gevonden om zich ermee bezig te houden en Katryna kijkt er ook niet naar om.

Ludo gooit zijn rugzak in de hoek naast de televisie. Uitpakken kan later wel. Hij opent de dakramen. Een geur van gras en bloemen waait naar binnen, begeleid door een koor van tuinvogels. Een kolibrievlinder vliegt in de kamer, blijft een paar ogenblikken onbeweeglijk hangen en zweeft dan weer naar buiten. Een paradijs, behalve voor hooikoortslijders, maar daar heeft Ludo geen last van. De enige jeuk die niet overgaat, zit op zijn ziel. Hij wist wel dat zijn broer hem niet met open armen zou ontvangen, maar hij vindt het jammer dat Leo zijn vriendin erbij betreft. Ludo trekt zijn schoenen uit, gaat naar zijn rugzak en haalt er een schrijfboek van Paperblanks uit. Hij streelt het zachte omslag en plooit het open. Hij schrijft de datum neer en trekt er een cirkeltje omheen. Na het proces is Ludo een dagboek begonnen. Hij heeft nog geen dag overgeslagen. Al zijn volgeschreven schriften liggen in een kluis bij de platenfirma. Voer en inspiratie voor tien conceptalbums. Maar nu nog niet. Het is te vroeg. In drukletters schrijft hij 'DIKKELE' onder de datum, en eronder: 'Zalf op het litteken'. Of etter, denkt hij. Dat valt nog te bezien.

Kreunend tilt Leo de laatste zak kunstmest op het schap. Dikke zweetdruppels trekken een spoor over zijn nek. Met één hand grijpt hij het lege pallet, draagt het naar buiten en gooit het op de stapel. Hij neemt een koud flesje bier uit de koelkast achter de ingang van de serre en gaat op het aambeeld zitten. Met twee grote slokken drinkt hij het driekwart leeg. Hij geniet van de weg die de koude vloeistof door zijn

slokdarm zoekt. Een vlinder dwarrelt van bloem tot bloem. In de verte bromt een grasmaaier. Hoog boven zijn hoofd trekt een zilveren vliegtuig een lange witte streep door het blauw.

Leo zucht. Hij kijkt naar de flat boven de garage. Ludo heeft de dakramen al opengezet. Hij leegt het flesje bier en moet zich inhouden om er nog eentje te nemen. Godverdomse Ludo. Eigenlijk was het makkelijk toen hij nog in Portugal zat. Het probleem was niet weg, maar het was handig weggestopt tussen vier muren. Leo kon de draad van het gewone leven weer opnemen, of tenminste toch doen alsof. Nog een geluk dat hun moeder Ludo's terugkeer niet meer heeft moeten meemaken.

Toch nog maar een pilsje. Het is warm. Een fris biertje legen is eenvoudiger dan het goedmaken met Katryna. Als ze zo krols niet was in bed, had hij haar al van zijn erf gejaagd. Hij grinnikt. Stoer, hoor. Dit heeft hij al honderd keer staan verkondigen aan de toog, waar de mannen dan lachend antwoorden dat hij Katryna gerust op *hun* erf mag jagen. Ach, hij is dol op dat meisje. Ze is veel te jong, dat weet hij ook wel. Maar ondertussen woont ze toch al twee jaar bij hem.

Godver, nu steekt Ludo zijn hoofd door het dakraam. Hij zwaait en steekt een duim op, de idioot. Leo vertikt het om terug te zwaaien. Zwijgend drinkt hij. Het smaakt hem niet meer.

Men vraagt me weleens of ik de tijd zou willen terugdraaien. Natuurlijk wil ik dat, maar het zou geen zin hebben. De aarde tolt en suist met een rotvaart om de zon heen. Als ik mezelf zou terugflitsen in de tijd, is de kans groot dat ik in de lege ruimte terechtkom, en dat de aarde zich honderdduizenden kilometers verderop bevindt. Dan kookt mijn brein, bevroren mijn longen en poppen mijn ogen uit mijn hoofd. Laat de tijd dus maar voortmalen zoals hij dat al veertien miljard jaar gewend is. Gedane zaken nemen geen keer.